

MARKOVITS ALÍZ

Mire szövetkeznek a pannon városok?

Korunkra jellemző, hogy Európa-szerte felértékelődnek a kreatív városokra alapozott régiós összefogások és közös fejlesztések. Az élhető és minőségi városi létet egyre inkább a kis- és középméretű városok és a vonzáskörzetükben található, együttműködő térségek tudják biztosítani, szemben a hatalmas metropoliszokkal, amelyekben az életminőség színvonalának emelése környezeti és társadalmi szempontból is egyre kevésbé lesz fenntartható. Egy-egy kreatív vidék életképessége, alkalmazkodási képessége leginkább az ott élők egymásba vetett bizalmán, együttműködésén és újításain múlik. Ismerniük kell örökségüket, értékeiket, szembe kell nézniük múltjukkal és jelenükkel. A legtöbbit ugyanis a rendelkezésre álló értékeik, hagyományaik gondozásával, a lehető legszélesebb értelemben vett kultúrájukkal tudják adni közösségüknek és önmaguknak. A kis- és középvárosok sikerében tehát kulcsszerepet játszik, hogy megtalálják azokat a pontokat, ahol a kreativitás és az innováció adta lehetőségek összeérnek a fenntarthatósággal. A közöttük kialakuló kooperáció akkor lehet életképes és eredményes, ha gazdasági, társadalmi és intézményi kapcsolatok terén egyformán sikeres. Ez ma még nem természetes Magyarországon. Ritka kivételektől eltekintve inkább a versengés, a másik legyőzésére törekvés a jellemző. A mentalitás megváltoztatása elméletben egyszerű, de a gyakorlatba átültetni sokkal nehezebb és időigényesebb mint gondolnánk.

Az összefogásban rejlő lehetőségeket felismerve a Pannon Egyetem kezdeményezésére hozták létre a Pannon Városok Szö-

vetségét (továbbiakban: PVSZ) azok a városok, ahol jelen van az Egyetem. A Felsőbbfokú Tanulmányok Intézete koordinálásával a PVSZ tagjai a Kraft *Kreatív város – fenntartható vidék* koncepció mentén közös célokat fogalmaznak meg, hiszen ez egy olyan program, módszertan és projektek összessége, amely azt feltételezi, hogy a kis- és középvárosok együttműködése lehetséges és elengedhetetlen. A közös munka célja a Szövetségéhez tartozó városok – Keszthely, Kőszeg, Nagykanizsa, Szombathely, Tata, Veszprém és Zalaegerszeg – együttműködésével a Pannon térség kulturális, gazdasági és társadalmi örökségének, továbbá többdimenziós fejlesztési potenciáljának feltárása.

A nyugat-magyarországi települések földrajzi elhelyezkedését, településszerkezetét, kulturális identitását és népességmegtartó erejét tekintve hasonló problémákkal néznek szembe. Az FTI–iASK Kraft integrált vidék- és városfejlesztési koncepciója az épített, szellemi és természeti örökség értékeire alapoz. Az új típusú örökségmenedzsment az infrastrukturális és informatikai fejlesztésekkel összekapcsolva és harmonizálva a társadalmi, gazdasági, intézményi fenntarthatóság erősítésére törekszik. A közös munka során a legfontosabb feladat a terület társadalmi tőkéjének és fejlesztési potenciáljának felmérése volt. Kiemelt figyelmet kapott az együttműködések többszintű hálózatának leírása, valamint az ezeket tápláló bizalom jellegének, forrásainak és akadályainak meghatározása. Sor került az élő, felélvezhető és aktiválható értékek, készségek és képességek összegyűjtésére, leírására és rendszerezésére. A kuta-

A Pannon Városok Szövetsége

tások, vizsgálatok és elemzések összefoglalásaként a Kraft-módszertan logikája szerint megállapítottuk, hogy a műveltség, a nyitottság, az élhetőség, a megújulásra való szándék és a társadalmi felelősségvállalással párosuló tudományos tevékenység koncentrációja a városok sikerének az alapja. A dinamikus együttműködésben rejülő, eddig kiaknázatlan potenciálok számtalan lehetőséget nyújtanak.

A közös munka során adatlapot dolgoztunk ki, ami lehetővé tette, hogy a hét város kulturális örökségét, történelmi, művészettörténeti, zenei, irodalmi, tudományos értékeit, turisztikai attrakcióit azonos formában, azonos adatokkal és előre meghatározott szempontok szerint rögzítsük. A program során létrejött egy internetes

portál, amely a helyi értékek mentén haladva kínál új turisztikai perspektívát. A tartalmi fejlesztésnél elsősorban arra törekedtünk, hogy innovatív, a megváltozott fogyasztói szokásokra reagálni tudó, a mai közönség számára érdekes és aktuális anyag készüljön. Az összefogás olyan online formáját alakítottuk ki, amely a jelen pandémiás időszakban felértékelődik és a jövőben turisztikai előnnyel járhat, hiszen már több sikeres nemzetközi példát is ismerünk. A mintaprojektet arra építettük, hogy a széles értelemben vett kulturális örökség bemutatása mentén alakítsuk ki a városok vezetői, polgárai, kulturális és turisztikai szolgáltatói közötti együttműködést. Létrejött egy olyan regionális szintű, geolokáció- és térkép alapú információgyűjtő platform,

amely a kulturális és természeti kincsek strukturáltabb, felelősebb hasznosításával, kommunikációjával képes lehet a teljes térség vérkeringését felpozícionálni. Hosszabb távon az a törekvésünk, hogy a projektben résztvevő városok, megmutatva saját értékeiket és megismerve egymását, közösen képesek legyenek a régióba vonzani a turistákat és érdeklődés mentén kalauzsolják az idelátogatókat egyik városból a másikba.

A jelen kor igényeihez igazodva a kulturális örökség megjelenítése nem diszciplináris, hanem sokkal inkább multi- vagy interdiszciplináris, ami a helyben élők és a látogatók számára egyaránt komplex élményt nyújthat. Az innovatív fejlesztés emellett azt jelenti, hogy különböző célcsoportokban gondolkodtunk. A tartalmak célja egyedi és exkluzív élmény biztosítása, élmény alapú turisztikai fejlesztés, olyan kulturális tapasztalatok felkínálása, amelyek elősegítik az idényturizmus felváltását 365 napos kihasználtsággal. Támaszkodtunk az európai „best practice” mintákra, amelyek adoptálhatók a PVSZ városaira is. Munkánk egyik fontos céljaként azt tűztük ki, hogy a nagyon értékes, de a szélesebb olvasóközönség számára jórészt hozzáférhetetlen helytörténeti irodalom eredményeit olyan formában tegyük közzé, hogy azt bárki elérhesse és megérthesse. A projekt zárásaként kidolgoztuk a közösen feltárt eredmények vizuális megjelenítésének optimális módját, amelyet közös honlapon mutattunk be.¹

Együttműködve a városok talán képesek lesznek megszólítani a fiatalokat, a családokat és az időseket úgy, hogy nem csak egy-egy szezonra korlátozott programokat kínálnak, hanem közösen egész éves potenciállal bírnak. Elindulhat a régió belüli turizmus, és a Pannon Városok Szövetsége városainak lakói felfedezhetik

a közvetlen környezetükben lévő értékeket. A helytörténeti kutatások eredményeinek széleskörű megismertetésével a régióban élők helyi identitásának sokszínűségét is megérthetjük, megoszthatjuk. Emellett erősíthetjük a helyi lakosok aktív kötődését városukhoz, térségükhöz, segíthetjük a fiatalok helyben maradását, illetve visszatérését szülővárosukba. A helyi identitáson, a lokális kulturális és kreatív erőforráson alapuló, ám innovatív gazdaság pedig hosszútávú eredményeket hozhat.

A régió évszázados hagyományokkal bír, értékei között mindig kiemelkedő szerepet játszott a világra való nyitottság. Az európai élményhöz való felzárkózás igényli, hogy e tájegység minden eddiginél jobban sugározza stratégiáját és eredményeit a nemzetközi térbe. Az itteni fejlesztések és beruházások eredményességének a kulcsa az, hogy a térség gazdasági, önkormányzati, akadémiai és civil szereplői összefogjanak és hatékonyan együttműködjenek egymással. E városok számára a megújulási lehetőség a helyi értékeken alapuló gazdaság, a helyi-térségi szolgáltatói összefogásokra alapozott kínálatfejlesztésben, a múzeumok, üzletek, vendéglátóhelyek működésének felülvizsgálatában, valamint a helyi termékek, a borászat, a gasztronómia, a kézműves termékek, és a helyhez kötött, egyedi kulturális hagyományok és szokások markánsabb bemutatásában rejlik. A projekt küldetése, hogy a Pannon Városok megtalálják egyrészt azt az egyedi, versenyképességet és kitörést biztosító területet, amelyet fejlesztési stratégiájuk fókuszpontjába állíthatnak, másrészt az együttműködésükben rejlő lehetőségeket. A stratégiai tervek is csak akkor lesznek sikeresek, ha a települések közösen kidolgozott, hosszútávú és összehangolt elképzelések mentén viszik azokat végbe s megvalósulásukat hatékonyan kommunikálják mind itthon, mind pedig a nemzetközi térben.

¹ www.pvsz.hu (Megtekintve: 2021. június 12.)

ALÍZ MARKOVITS:
WOZU SICH DIE PANNONISCHEN
STÄDTE VERBÜNDEN?

Der Beitrag beschreibt eine regionale Kooperationsinitiative neuen Typs in Westungarn, die die koordinierte Entwicklung der Klein- und Mittelstädte in der Region im Interesse der lebenswerten Zukunft anregt. Das Programm des Verbandes der Pannonischen Städte fungiert als Gesamtheit von Programmen, Methode und Projekten, deren Zielsetzung die Erschließung des kulturellen, wirtschaftlichen und gesellschaftlichen Erbes und der mehrdimensionalen Entwicklungspotenz durch die Kooperation von Keszthely, Kőszeg, Nagykanizsa, Szombathely, Tata, Veszprém und Zalaegerszeg im pannonischen Raum ist.

ALÍZ MARKOVITS:
WHAT ARE THE PANNONIAN CITIES
JOINING FORCES FOR?

The paper presents a new type of regional network cooperation initiative in Western Hungary, which encourages small and medium-sized cities in the region to work out their development strategies in a coordinated way. The Association of Pannonian Cities operates as a set of programmes, methodologies and projects, which aim at exploring the cultural heritage and multidimensional development potential of the Pannonian region on the basis of the cooperation among Keszthely, Kőszeg, Nagykanizsa, Szombathely, Tata, Veszprém and Zalaegerszeg.